

Srbija se kreće prema širokom društvenom konsenzusu znatno strožeg nadzora nad izgradnjom mini hidroelektrana, ako ne i zabrani njihove daljnje gradnje. Počelo je beznadno kao i obično, da bi se uskoro brojni faktori poput zelenih i lijevih političkih radnika angažirali po ovom pitanju.

Tako je Insajder ovoga tjedna objavio kako će od Ministarstva zaštite životne sredine zatražiti povlačenje suglasnosti za MHE Karaula na Goču, jer su: “prema analizi Komisije Šumarskog fakulteta, prilikom izrade Studije o proceni uticaja na životnu sredinu prekršeni brojni propisi i uslovi za zaštitu prirode”.

Pošto ovo nije prvi put da se osporavaju suglasnosti nadležnog ministarstva, Insajder postavlja pitanje kontrole nad izdavanjem dozvola. Manipulacije su najčešće u dijelu dokumentacije koji se tiče studija o procjeni utjecaja na životnu sredinu (okoliš). Primjer koji je naljutio javnost i otvorio pitanje da se prilikom izvedbe tih studija provodi bilo kakvo istraživanje onaj je MHE Pakleštica na rijeci Visočici na Staroj planini. U studiji uticaja na životnu sredinu naime zaključeno je kako nema opasnosti po prirodu kao niti zaštićenih vrsta riba u toj rijeci; jer tamo “ne žive zaštićene vrste biljaka i životinja te neće biti negativnog uticaja MHE na ekosistem reke”.

Sve po zakonu, okoliš ipak ugrožen

S obzirom na to da u Visočici zapravo živi nekoliko zaštićenih vrsta: zaštićene potočna pastrmka i potočna mrena, te kao strogo zaštićena vrsta - potočni rak, studija i istraživanje provedeno u njoj postalo je dubiozno. Ipak, bazirajući se na studiji uticaja, Ministarstvo zaštite životne sredine izdalo je prije godinu dana suglasnost na studiju, usprkos tome što je nekoliko dana ranije (jul 2017.) Zavod za zaštitu prirode utvrdio da u Visočici žive pastrka, mrena i potočni rak, savjetujući pritom “da se trajno zabrani bilo kakva aktivnost koja bi mogla da dovede do narušavanja uslova u tom staništu”. Saznavši za postupke Zavoda, u decembru 2017. Ministarstvo zaštite životne sredine poništilo je vlastitu odluku i naredilo ponavljanje postupka za izdavanje suglasnosti za studiju o uticaju na životnu sredinu.

Međutim, investitor, firma Pirak hidro podigla je upravni spor zbog odluke Ministarstva, te je upravni sud u aprilu ove godine presudio u korist investitora.

U slučaju MHE Karaula Šumarski fakultet procijenio je da Studija o proceni uticaja na životnu sredinu ne sadrži hidrobiološka ispitivanja za koja bi se moglo pouzdano utvrditi da su se odvila na lokaciji gdje se planira izgradnje MHE te da tamo nema osjetljivih i zaštićenih vrsta. U Studiji je, kako navodi Komisija Šumarskog fakulteta, navedena i minimalna količina vode koja bi morala ostati u koritu Gvozdačke rijeke na Goču kada MHE počne sa radom, kako bi biljke i životinje mogle opstati. Ta procjena je, prenosi Insajder mišljenje Komisije, “takođe sporna jer autori studije nisu sproveli istraživanja koja bi se

odnosila baš na Gvozdačku reku". Komisija je mišljenja da Studija ne odražava realno stanje Gvozdačke reke jer se u njoj ne navode dokazi o provedbi hidrobioloških istraživanja. Dakako, osim studije o proceni uticaja na životnu sredinu, tu je i problem oblika i sadržaja javne rasprave. Ovi nam primjeri u konačnici pokazuju kako stvari jesu nepravedne čak i kad su, prema mišljenju Upravnog suda, u skladu sa zakonima. Zakonodavni sustav više se ne kroji po mjeri potreba čovjeka i okoliša, a ni kapital neće voditi računa o našim potrebama. U tako hostilnom okruženju pritisak poput ovog, koji pravovremeno dovodi do mijenjanja stavova o hidroelektranama u Srbiji, postaje temeljni oblik društvenog napora za očuvanje okoliša, odnosno, životne sredine.

Izvor: bilten.org